

VÍKEND V ČECHÁCH

in.ihned.cz/cr

Krajina s dalekými obzory, z nichž nápadně vystupují shluky kopců, inspirovala řadu slavných umělců.

Ledové království

Vrchů tohoto jména je v českých zemích několik. Ploché vrchol se ve staročeštině popisoval slovem plechý. Plešivec ve Středohoří už Němci nazývali Eisberg, a skutečně nejnapadnější je přijít sem v mrazivé zimě se spoustou sněhu. Zásluhou puklinového systému vyvěrá na některých místech teplý vlhký vzduch, který rozpustí sněh a na keřích i kamenech se usadí námraza. Podobný jev je známější na Boreči u Lovosic.

V ledových jámách se hromadí těžší studený vzduch, který dlouho do jara drží led a firnový sněh. Podle staré pověry se ledu v jámě nesmí nikdo dotknout před svátkem sv. Jana Křtitele (24. 6.), jinak se nad Kamýčkem rozpoutá krutá bouře.

Místní sedláci znali i sílu zdejší vody. Už v roce 1838 věděli, že z plešiveckých pramenů, vyvěrajících v okolí kaple sv. Jana Křtitele, se nedá pít ani v horkém létě. Mají totiž stálou teplotu asi 6 °C. Dnes jsou podchytené jako zdroje pitné vody do vodárny.

Vraťme se v čase

Kaple sv. Jana Křtitele pod Plešivcem, u cesty mezi starými chráněnými duby, stojí odnepaměti – minimálně od roku 1551, kdy tady v květnu pohřbili majitele panství Viléma Kamýckého ze Lstiboře. Samota jí nesvědčila, a tak po třicetileté válce zadala Sylvie Kateřina markraběnka bádenská, urozená hraběnka z Caretto-Millesimo, novou stavbu. Barokní dílo možná vytvořil sám Giulio Broggio, jeden z Italů usazených v Čechách, který se synem stavěl v Litoměřicích a okolí. V roce 1993 byla znovu opravena.

Hraběnka v roce 1664 rozhodla, že každoročně na sv. Jana Křtitele tady farář od sv. Václava v Lovosicích odslouží mši svatou a pak on i jeho žáci dostanou najíst a napít, jak se sluší. A tak si představme, že jsme v Lovosicích v šest hodin ráno před sto padesáti, dvě stě lety, právě skončila mše v kos-

tele sv. Václava a před procesím je pěkná vycházka. V Kamýku u křížku pod hradem vyslechneme německé kázání. U lesní kaple pak kázání české, přestože lovosický farář ne vždy češtinou tolik vládl. Tato tradice se už neobnovila. Dnes ke kapli dojde pár lidí leda po mši u kapličky na kamýcké návsi.

Chvála osamělých hor

„Znáš Říp, toho svéhlavce a odloučence, který opustil spolek blízkých hor...“ Když básník Václav Bolehmír Nebeský, kterého ctila a nejspíše i milovala Božena Němcová, vyslovil tuto větu, možná se díval starou bránou na hradu Kamýk, anebo právě z Hradiště. Dlouhý pás hor defiluje v dáli, kde lze tušit Lovoš, Košťálov, Medvědice i Milešovku, a daleko před nimi k Litoměřicím pochodují téměř z roviny dva kopce.

Kaple sv. Jana Křtitele pod Plešivcem

Ten první je Radobýl, „osudový vrch české poezie“. Právě odsud se kochal vyhlídkou v říjnu 1836 „turisticky“ založený básník Máje, Karel Hynek Mácha. A když vzplály v Litoměřicích stodoly, rozběhl se na pomoc...

Je to krajina přehledná, s dalekými obzory, ze kterých vystupují nápadné kupy jednotlivých kopců. Člověk záhy pochopí, proč umělecké vyjádření na obrazech Emila Filly či fotografiích Josefa Sudka má širokoúhlý formát.

Za Radobýlem se tyčí Házmburk, Máchův Hanžburek. A daleko, daleko před nimi se v Polabské nížině vypíná ta nejbájnější kupa českých dějin. Při pohledu ze Středohoří jsou nápadné, že i legendární starořečtí zeměpisci na sever od řeky Ister neboli Dunaje zaznamenali nevysoké, ale výrazné Rhipaei montes, Řípské hory.

Víno na půnabí

Jižní svahy v okolí Velkých (ale i Malých) Žernosek, Kamýku a Žalhostic jsou mezi vinaři uznávaným pojmem. Lepší polohu pro pěstování vinné révy v Čechách nenajdete. Vinohrady tady existovaly nejspíše už v dobách sv. Václava.

Ke dnešní slávě je však povznesli cisterciáci mniši, kteří sem přišli v roce 1251 z kláštera Mariazell v Altzelu u Míšně. To už střídali bratry z porýnského kláštera Steinfeld, které pozval král Vladislav II. kolem roku 1143. Během zhruba sto sedmdesáti let, které cisterciákům zbývaly do příchodu husitů, vybudovali rozsáhlé sklepy i rozlehlé vinice. Na svazích nad řekou na třech nejslavnějších vinicích (Mariánská stráň a Velká a Malá Vendula) se prý víno rodilo už v keltských dobách.

Cisterciáci neváhali vytesat rozsáhlé sklepy ve skále, kde i dnes na ploše 2146 m² vyzrává víno klasicky, v dubových sudech. Sklepy propojuje na 275 metrů chodeb, lze tady i posedět a okošťovat. ■

RICHARD GRÉGR